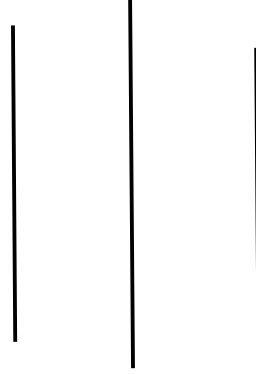
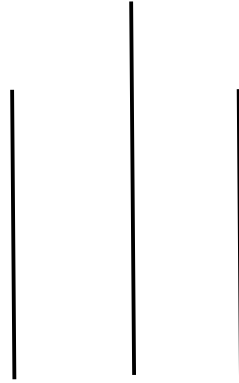

मेलम्ची नगरपालिकाको नगर सभामा २०७७ साल आषाढ ९ गते
मंगलवार
नगरपालिकाका उपप्रमुख श्री भगवती नेपालले
प्रस्तुत गर्नुभएको

आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को
बजेट वक्तव्य

मेलम्ची नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
मेलम्ची, सिन्धुपाल्चोक
बागमती प्रदेश, नेपाल

आदरणीय सभा अध्यक्षज्यू

१. मेलम्ची नगरपालिकाको उपप्रमुखको हैसियतले यस नगर सभा समक्ष चालु आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को बजेट प्रस्तुत गर्न यहाँहरु समक्ष उपस्थित भएको छु । यस अवसरमा राजनैतिक परिवर्तनको लागि जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहीदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दछु । मुलुकको स्वाभिमानको रक्षा गर्दै लोकतान्त्रिक गणगन्त्र प्राप्तीको आन्दोलनको कठिन परिस्थितिमा त्याग र नेतृत्व गर्नुहुने आदरणीय अग्रज राजनीतिज्ञहरुप्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु ।
२. विश्वव्यापी महामारीको रुपमा फैलिएको नोबेल कोरोना भाइरसका कारण विश्व आकान्त भैरहेको अवस्थामा यस नगरपालिकाले पनि सो मानवीय र आर्थिक संकट व्यहोर्नु परेको छ । यसवाट नगरपालिकाका समग्र विकासका गतिविधिहरुमा प्रत्यक्ष प्रभाव पारेको कठिन घडिमा म चौथो वर्षको बजेट प्रस्तुत गर्न गैरहेको छु ।
३. कोरोना भाइरसको कारण नेपाल सरकारले देशभरिनै गरेको बन्दाबन्दीका कारण तिनै तहका सरकारहरुको राजश्वमा संकुचन हुन आएको अवस्थामा उपलब्ध हुन सक्ने न्यून स्रोतको बाबजुत संक्रामक रोगवाट नागरिकको जीवन रक्षा गर्ने कार्यलाई मुख्य प्राथमिकता दिदै नगरपालिकामा समग्र विकासको क्रियाकलापहरुलाई समेत संगसंगै लैजानुपर्ने चुनौती हाम्रो सामु रहेको छ ।
४. “मेलम्ची नगर सम्वृद्धिको आधार : कृषि, पर्यटन, उद्योग र जलाधार”, भन्ने नाराका साथ आर्थिक सामाजिक रुपान्तरणको लागि अघि बढिरहेको यस नगरपालिकाले बजेट तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधान, पन्ध्रौँ पञ्चवर्षिय योजना, दिगो विकासका लक्षहरु, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, संघीय तथा प्रदेश सरकारका दस्तावेजहरु, नगर प्रमुखज्यूद्वारा प्रस्तुत भएको वार्षिक नगर विकास नीति तथा कार्यक्रम, यस नगरपालिकाको नगर विकास गुरुयोजना, नगर सभा तथा नगर कार्यपालिकाका सदस्यज्यूहरुले दिनु भएका सुझावहरुलाई मार्गदर्शनको रुपमा लिएको छु । अघिल्लो आर्थिक वर्षको बजेट कार्यान्वयनका सन्दर्भमा हासिल गरेका अनुभव, विभिन्न राजनैतिक दल, संघसंस्था, विद्वतवर्ग तथा नगरवासी दिदी-बहिनी, दाजु-भाईहरुबाट प्राप्त रचनात्मक सुझावहरुलाई समेत ध्यान दिएको छु ।

आदरणीय सभा अध्यक्षज्यू

५. अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को बजेटको उद्देश्य तथा प्राथमिकता प्रस्तुत गर्न चाहान्छु । बजेटका उद्देश्यहरु निम्नानुसार छन् ।
१. संक्रामक रोग, प्रकोप र विपदबाट जीवन रक्षा गर्दै जनजीवनलाई सुरक्षित बनाउने,
 २. उपलब्ध श्रोत र साधनको उच्चतम परिचालन गरी आर्थिक विकासको सम्बाहकहरु मार्फत तिव्ररूपमा पुनरुत्थान गर्दै विकासको गतिलाई तिव्रता दिने,
 ३. नागरिकको मौलिक हक अधिकारका रूपमा रहेका आवश्यकता परिपूर्ति गर्ने,
 ४. पुर्वाधार विकासमार्फत नागरिकको जीवनस्तर उकास्दै आयाका अवसरहरु वृद्धि गर्ने ।
६. उपरोक्त उद्देश्यहरु हासिल गर्नका लागि देहाय अनुसारका क्षेत्रगत र कार्यक्रमगत प्राथमिकता निर्धारण गरेको छु ।
१. कोभिड-१९ लगायत सबै प्रकारका स्वास्थ्यर विपद जोखिमबाट नगरवासीलाई सुरक्षित राखी गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवाको स्तरोन्नति तथा क्षमता विस्तार गर्ने,
 २. कोभिड-१९ को कारण सिर्जित अवस्थाबाट शिथिल भएको अर्थतन्त्रलाई क्रमश पुनः उत्थान गर्दै नयाँ क्षेत्रहरुको समेत विस्तार गरी चलायमान बनाउने,
 ३. नगरवासीका लागि खाद्य सुरक्षा, रोजगारीको अवसर र सामाजिक संरक्षण गर्ने,
 ४. संक्रमणको कारण सृजित विषम परिस्थितिमा तत्काल प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिने कृषि क्षेत्रमा जोड दिने,
 ५. बन्दाबन्दीको कारण शिथिल अवस्थामा पुगेको शिक्षा क्षेत्रको पुनः स्थापनामा जोड दिने,
 ६. पहुँचयोग्य, गुणस्तरिय र विद्युतिय सार्वजनिक सेवामार्फत सुशासन प्रवर्द्धन गर्ने,
 ७. विकासको सिध्न प्रतिफल प्राप्त हुने र दिर्घकालिन रूपमा प्रभाव पार्ने खालका योजनाहरुमा निरन्तरता दिने ।

आदरणीय सभा अध्यक्षज्यू

७. अब म आगामी आर्थिक वर्षको बजेटका कार्यक्रम तथा विनियोजन प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

कोरोना संक्रमण व्यवस्थापन र गुणस्तरीय स्वास्थ्यसेवा

८. कोरोना महामारी लगायत संक्रामक तथा अन्य रोगबाट सिर्जित हुने स्वास्थ्य जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्न रोगको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारको लागि गुणस्तरीय स्वास्थ्यसेवा, पूर्वाधार विकास एवं औषधि उपकरण र दक्ष चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीको सेवा विस्तारमा उच्च प्राथमिकता दिई स्वास्थ्यक्षेत्रमा उल्लेख्य बजेट बृद्धि गरेको छु ।
९. कोभिड-१९ को महामारीको कारण बाहिरी जिल्ला तथा विदेशबाट यस नगरपालिका आएका व्यक्तिहरुमा दिन प्रतिदिन बढ्दै गएका संक्रमण नियन्त्रण तथा रोकथाम गर्नको लागि संचालनमा रहेका क्वारेन्टाइन कक्षहरुलाई पुर्ण श्रोत, साधन र मापदण्डम बमोजिम हुने गरी संचालन गरिनेछ । यसको लागि पानी, शौचालय, फोहोर व्यवस्थापन, व्यक्तिगत सुरक्षा सामाग्री, स्वास्थ्यसामाग्रीहरु, कर्मचारी, स्वयमसेवक, सुरक्षाकर्मी लगायत सेवाका कर्मचारी सहित क्वारेन्टाइन होमहरुलाई अभि प्रभावकारी र व्यवस्थित बनाउन बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
१०. कोभिड-१९ को संक्रमणलाई मध्यनजर गरी यस नगरपालिका, हेलम्बु गाउँपालिका, पाँचपोखरी थाङपाल गाउँपालिका र इन्द्रावती गाउँपालिकालाई हुने गरी क्षेत्रीय क्वारेन्टाइन संचालन गरिएकोमा हाल विदेशबाट आउने व्यक्तिहरुको संख्या दिनानुदिन बढ्दै गएको कारण सम्बन्धित पालिकाका व्यक्तिहरुलाई सम्बन्धित पालिकामा नै क्वारेन्टाइनमा पठाउने र क्षेत्रीय क्वारेन्टाइनलाई आइसोलेशनमा परिणत गरी संक्रमण पुष्टि भएका व्यक्तिहरुलाई राख्ने गरी संचालनमा ल्याउने व्यवस्था मिलाएको छु । यसबाट चार वटै स्थानीय तहलाई सम्भावित संक्रमित राख्न सहज भएको छ । हालको समयमा मेलम्ची नगरपालिकामा समेत कोरोना संक्रमितको संख्या बढ्न थालेको स्थितीलाई मध्यनजर गर्दै उक्त संक्रमितहरुको ऋयलतचवअत त्वभवअप्लन गर्न आवश्यक टोली गठन गरी परिचालन गरेको छु । यसको लागि परीक्षण किट स्टोरेज, छुट्टै सवारी साधन, व्यक्तिगत सुरक्षा सामाग्री लगायतका विषयहरु समेतलाई मध्यनजर गरी बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
११. कोभिड विषेश सूचना, तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन मार्फत कोरोना संक्रमणलाई न्यूनिकरण गरी सचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गर्न कर्मचारी, सामुदायिक संस्था र सञ्चार जगतलाई समेत परिचालन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

१२. कोभिड-१९ को कारण यस नगरपालिकामा रहेका महिला, बालबालिका, अशक्त, असहाय, बृद्ध, एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति लगायत संरक्षण गर्नुपर्ने लक्षित समुदायको उच्च मनोबल कायम राख्न आवश्यक राहत कार्यक्रम, उद्धार तथा मनोसामाजिक परामर्श लगाएतका विषयमा आवश्यक कार्यक्रम गर्न बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
१३. नगरपालिकाबाट कोरोना संक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रणको लागि स्थापित कोषमा हालसम्म रु १ करोड ३१ लाख १५ हजार ६ सय ८१ रुपैयाँ पैसा ३३ मात्र नगरपालिका, सहयोगी व्यक्ति तथा संस्थाहरुबाट प्राप्त भएको छ । जसमध्ये कोरोना संक्रमण तथा रोकथाम नियन्त्रण र कोरोना संग सम्बन्धित अन्य पुर्वाधार निर्माणमा गरी हालसम्म रु ९५ लाख ४३ हजार ९ सय ६६ खर्च गरिएको छ । साथै यो कोषकामा हुने आम्दानी तथा खर्च विवरण नियमित रुपमा सार्वजनिकिकरण गरिनेछ ।
१४. कोभिड-१९ को कारण हाल विदेशमा लगभग २१ सय को हाराहारीमा रहेका मेलम्ची नगरपालिका स्थायी ठेगाना भएका व्यक्तिहरु नगरपालिका फर्किँएमा राख्नको लागि आवश्यक भवन, सरसफाई, खानेपानी, शौचालय जस्ता आधारभूत पुर्वाधार सहितको होल्डिङ सेन्टर संचालन गर्नको लागि बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
१५. कोभिड-१९ को संक्रमणलाई न्यूनिकरण गर्न क्वारेन्टाईन तालिम संचालन, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको तालिम, द्रुत प्रतिकार्य टोली तथा कोभिड क्लिनिक संचालन गर्न आवश्यक माक्स, स्यानिटाईजर, औषधी, उपकरण, परीक्षण सामाग्री लगायतको वस्तुहरुको व्यवस्थापनको लागि बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१६. नगरपालिकाको स्वास्थ्य शाखालाई आवश्यक पर्ने भौतिक पुर्वाधार, मानवस्रोत, उपकरण, औषधी तथा स्वास्थ्यसामाग्री, स्वास्थ्यप्रचार प्रसार सामाग्री सहित कोभिड-१९ को रोकथाम तथा नियन्त्रणमा परिचालन गरिएको छ र अन्य आवश्यक श्रोत र साधनहरु क्रमश परिपूर्ति गर्दै लैजान आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
१७. स्वास्थ्यकेन्द्र तथा स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई सेवाग्राहीको चापको आधारमा पुर्वाधार, स्वास्थ्यकर्मी, औषधी तथा स्वास्थ्य औजार उपकरणको पर्याप्त व्यवस्था मिलाएको छु । कोभिड-१९ को संक्रमित वोक्ने डेडिकेटेड एम्बुलेन्स र छुट्टै सवारीसाधनको व्यवस्था मिलाएको छु ।
१८. नगरपालिका अन्तर्गत वडा वडामा रहेका स्वास्थ्यसंस्थाहरुमा सेवाग्राहीको चापलाई मध्यनजर गरी आवश्यक सामाग्री, पुर्वाधार, स्वास्थ्यकर्मी, औषधि तथा स्वास्थ्यसामाग्री र औजार उपकरण लगायत व्यक्तिगत स्वास्थ्य सुरक्षा सामाग्रीको व्यवस्था मिलाई प्रत्येक स्वास्थ्यसंस्थामा कोभिड-१९ को संक्रमणलाई न्यूनिकरण गर्न महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकालाई परिचालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।

१९. मेलम्ची नगरपालिका वडा नं ११ स्थित डुडे फाँटमा २५ शैयाको अस्पताल निर्माणको प्रारम्भिक कार्य गर्नका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
२०. कोरोना भाइरसको कारण सिर्जित यो कठिन परिस्थितिलाई मध्यनजर गरी यस नगरपालिकामा रहेका १९०० जना असंगठित क्षेत्रमा कार्यरत श्रमिक तथा असहायहरुलाई राहत प्रदान गरिएको छ । राहत कार्यक्रमलाई श्रममा आधारित बनाई १६५८ जना श्रमिकलाई श्रममा आधारित राहत रकम उपलब्ध गराईएको छ । यस नगरपालिकामा रहेका नियमित औषधि सेवन गर्नुपर्ने व्यक्तिहरुलाई एक महिनाको लागि मुटु, रक्तचाप, मधुमेह, दम, क्यान्सर, मृगौला, मानसिक रोग, बाथ रोग लगायतका औषधीहरु १६५९ जनालाई निशुल्क वितरण गरिएको छ ।
२१. कोरोना भाइरस संक्रमण रोकथामको लागि छुट्टै रु ५ करोड १० लाख तथा स्वास्थ्यक्षेत्रसंग सम्बन्धित अन्य नियमित कार्यहरुको लागि रु ८ करोड ८४ लाख गरी समग्र स्वास्थ्यक्षेत्रमा रु १३ करोड ९४ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

आदरणीय सभा अध्यक्षज्यू

२२. अब म वडा कार्यालयमा गरेको विनियोजन प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।
२३. मेलम्ची नगरपालिका अन्तर्गतका वडाहरुमा सन्तुलित एवं समावेसी विकास गर्न कोभिड १९ को संक्रमणको अवस्थालाई समेत मध्यनजर गरी एकमुष्ट रुपमा प्रत्येक वडामा रु ३० लाखका दरले विनियोजन गरेको छु भने वडाको जनसंख्या, क्षेत्रफल, राजश्वको क्षमता लगायतका विषय समेतलाई आधार मानी थप रु १ करोड १० लाख विनियोजन गरेको छु ।
२४. नगरको समग्र विकासमा साभेदारी विकासको अवधारणालाई प्रोत्साहन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु । संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह, उपभोक्ता र अन्य क्षेत्रसंग साभेदारी कार्यक्रम संचालन गर्नका लागि रु ५ करोड ३० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

आदरणीय सभा अध्यक्षज्यू

२५. अब म शिक्षा क्षेत्रमा गरेको विनियोजन प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

२६. कोभिड-१९ को बन्दाबन्दीको कारण एस.इ.इ. को नियमित परिक्षा संचालन तथा विद्यालय पुर्ण रुपमा ठप्प हुँदा भविष्यका कर्णधार मानिने बालबालिकामा त्यसको प्रत्यक्ष असर परिरहेको छ। यस सन्दर्भमा स्थानीय मौलिकता अनुकूल हुनेगरी बैकल्पिक सिकाईका माध्यमहरु पहिचान गरी शिक्षा क्षेत्रलाई अगाडि बढाउने गरी व्यवस्था मिलाएको छु ।
२७. हाल नगरपालिकाको कतिपय विद्यालयहरुलाई क्वारेन्टाइनको रुपमा संचालन गरिएको र विदेशबाट आउने व्यक्तिहरुलाई समेत व्यवस्थापन गर्न अभै केहि विद्यालयहरुलाई क्वारेन्टाइन कक्ष, होल्डिङ सेन्टर तथा आइसोलेसन कक्ष बनाउनुपर्ने अवस्थालाई समेत मध्यनजर गरी आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
२८. संक्रमणको जोखिम रहँदासम्म विद्यालयमा सहज रुपले सिकाई गर्न नसकिने हुँदा टोल टोलमा गई शैक्षिक कार्य संचालन एवं कोभिड-१९ को कारण बालबालिकामा परेको असरलाई न्यूनिकरण गर्न आवश्यक मनोसामाजिक परामर्श लगायतको कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
२९. विद्यार्थी संख्या कम भएका विद्यालयहरु समायोजन तथा एकीकरण गर्ने कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाइनेछ । विद्यालय समायोजन तथा एकीकरणका कारण विद्यार्थीहरु शिक्षाको अवसरबाट बञ्चित नहुने व्यवस्थाका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था मिलाएको छु ।
३०. मेलम्ची नगरपालिकाका प्रत्येक वडामा एक अगुवा माध्यामिक विद्यालय छनौट गरी तत् तत् वडाका अन्य विद्यालयहरुको गुणस्तर सुधार कार्यक्रममा जिम्मेवार गराउनको लागि आवश्यक बजेटको विनियोजन गरेको छु ।
३१. नगरपालिकामा शिक्षा क्षेत्रमा देखिएको बेथितिलाई न्यूनिकरण गरी शिक्षकहरुको योग्यता र क्षमता उच्च मुल्याङ्कन गरी क्षमतावान शिक्षकलाई विद्यालयको प्रधान्याध्यापक बनाई प्रत्येक विद्यालयलाई कुसल नेतृत्व प्रदान गरी विद्यालयबाट हुने उपलब्धिलाई महोत्तम बनाउन प्रधानाध्यापक व्यवस्थापन गर्ने कार्यलाई कार्यान्वयन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
३२. समग्र शिक्षा क्षेत्रको दिवा खाजा, स्यानिटरी प्याड, पुस्तकालय, ल्याव, आइ.सि.टी व्यवस्थापन, शिक्षक तलव भत्ता र विद्यालय संचालनको लागि रु २६ करोड ६८ लाख रुपयाँ विनियोजन गरेको छु ।

श्रम, रोजगार एवं सामाजिक सुरक्षा

३३. कोरोना भाईरसको वर्तमान संक्रमणको अवस्थालाई हेर्दा आर्थिक रुपमा विपन्न नगरवासीलाई खच्च सुरक्षाको लागि रोजगारीमा आधारित राहत कार्यक्रम संचालन गर्न बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
३४. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई विस्तार गर्दै यस नगरपालिकामा सञ्चालित विकास निर्माणका कार्यहरु श्रममुलक प्रविधिबाट गरिनेछ । यो कार्यक्रम मार्फत आगामी आर्थिक वर्षमा २००० जनालाई रोजगारी उपलब्ध गराउने उदेश्यले बजेटको व्यवस्था गरेको छु । प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको लागि आगामी आर्थिक वर्षका रु ७६ लाख विनियोजन गरेको छु ।
३५. आगामी आर्थिक वर्षदेखि सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण प्रणालीलाई अनिवार्य रुपमा बैङ्किङ प्रणालीबाट गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु । आगामी आर्थिक वर्षको लागि सामाजिक सुरक्षा भत्ताको लागि रु १५ करोड विनियोजन गरेको छु ।

आदरणीय सभा अध्यक्षज्यू

३६. अब म कृषि, वन, पर्यटन, उद्योग, वाणिज्य लगायतका उत्पादनका क्षेत्रका कार्यक्रम तथा विनियोजनमा प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहान्छु ।

कृषि तथा पशु

३७. आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ देखि यस नगरपालिकाले “तपाईंको वडामा मल, बिउ, औषधि पाइन्छ उत्पादन गर्नुहोस, बिक्रीको जिम्मा नगरले लिन्छ” भन्ने नारालाई कार्यान्वयन गर्न आवश्यक बजेटको विनियोजन गरेको छु ।
३८. कृषिमा आधुनिकीकरण तथा व्यवसायीकरण गर्दै उत्पादकत्व बृद्धि गरी यस नगर क्षेत्रलाई विषादी रहित अर्गानिक तरकारी, खाद्यान्न, दुग्ध र मासुजन्य पदार्थमा आत्मनिर्भर बनाई नगरपालिका भित्र तरकारी, फलफुल तथा नगदेबाली उत्पादनको पकेटक्षेत्र निर्धारण गरी विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

३९. **एक वडा एक कृषि उत्पादन** भन्ने नारालाई प्राथमिकतामा राखी प्रत्येक वडामा प्राविधिक जाँच गराई अनुकुलताको आधारमा सहज रूपमा उत्पादन हुने खेतीलाई जोड दिन आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४०. कोभिड १९ को कारण विश्वव्यापी रोजगारमा पारेको असर समेतलाई मध्यनजर गरी स्वदेश तथा विदेशबाट फर्किने युवाहरूलाई कृषि व्यवसायमा संलग्न हुन आकर्षण गर्ने कार्यक्रम संचालनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४१. सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको साभेदारीमा पशु नश्ल केन्द्र विकास गरी उन्नत जातका गाई, भैंसी, बाख्रा लगायतका पशुपंक्षीहरूको उत्पादन तथा वितरणलाई व्यवस्थित गर्न तथा पशु स्वास्थ्यसम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४२. यस नगरपालिकामा रहेका सम्पूर्ण कृषकहरूको वालिनाली तथा पशुधनलाई सुरक्षित बनाई आफ्नो पेशाप्रती सदैव उत्प्रेरित गराई उत्पादनमा बृद्धि गर्न कृषि तथा पशु विमाको व्यवस्थाका लागि आवश्यक बजेटको विनियोजन गरेको छु ।
४३. कृषि तथा पशु सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्यक्रम संचालन गर्ने गरी आगामी आर्थिक वर्षको लागि रु ३ करोड ३३ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

पर्यटन

४४. मेलम्ची खानेपानी आयोजनाले पार्नसक्ने पर्यटकीय, पर्यावरणीय र वातावरणीय प्रतिकुलतालाई न्यूनिकरण गर्न मेलम्ची स्वप्न सरोवरको म्एच निर्माण कार्य अगाडि बढाउन आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४५. मेलम्ची नगर क्षेत्रका धुसेनी, धौले, गुफा चाँखु, हैवुङ्ग, भोटेचौर, ककनी, थाना भञ्ज्याङ्गगढी, मेलम्ची सिटी पार्क लगायतका पर्यटकीय क्षेत्रहरूको विकास र विस्तार गर्दै लगिनेछ । साथै यस नगरको पर्यटक ट्रेकिङ रुटको पहिचान गरी आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनको प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक बजेटको विनियोजन गरेकोछु ।
४६. **एक वडा एक पर्यटकिय गन्तव्य** अवधारणा अनुरूप सबै वडामा आवश्यक रूपमा पर्यटकिय पुर्वाधार विकास गरिनेछ । निजी क्षेत्रको समेत सहभागितामा नगरपाकिलाका

सबै वडाका बहुआयामिक सम्भावना बोकेको पर्यटकीय स्थललाई विकास र प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

उद्योग वाणिज्य

४७. घरेलु तथा साना उद्योग व्यवसायहरूलाई प्रवर्द्धन गर्दै **लघु उद्यम कार्यक्रम** मार्फत नगरपालिकामा उत्पादन हुने वस्तुहरूको औद्योगिकरण गरी व्यापार वढाउन आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४८. कोभिड १९ का कारण हाल नगरपालिकामा संचालनमा रहेका व्यवसाय तथा उद्योगहरूलाई स्वास्थ्य सुरक्षा कायम गरी संचालन गरिनेछ ।
४९. मध्यपहाडी लोकमार्गमा पर्ने बाहुनेपाटी बजारलाई **व्यापारिक सहर**को विकास गर्न आवश्यक पर्ने सहरी पुर्वाधार विकासको लागि बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
५०. मेलम्ची नगरपालिकामा रहेका मुख्य सहरहरूलाई सहरी मापदण्ड अनुरूप हुने गरी व्यवस्थित रूपमा सहरीकरण गर्दै नगरपालिकाको वाणिज्यको केन्द्र विन्दु बनाउन आवश्यक बजेटको विनियोजन गरेको छु ।
५१. मानिसको जीवनपद्धति र समृद्धिको आधारको रूपमा रहेको वन क्षेत्रको सम्बर्द्धन मार्फत वातावरणिय सन्तुलन कायम गर्दै वनको बहुउपयोग गरी आयआर्जन एवं रोजगारी प्रवर्द्धन गरिनेछ । **समृद्धिको लागि** वन कार्यक्रम संचालन गरी वन पैदावहारमा काष्ठ उद्योग, गैरकाष्ठ र जडीबुटीमा आधारित उद्योगको विकास गरिनेछ । कला, साहित्य, भाषा र संस्कृतिलाई नगरको सम्पत्तिको रूपमा जगेर्ना गर्दै विविधतामा एकता कायम गर्न संग्राहलय, पार्क निर्माण गरी ऐतिहासिक, पुरातात्विक र सांस्कृतिक क्षेत्रको निर्माण, पुनः निर्माण र सवलिकरणको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
५२. युवा जनसंख्या अधिकतम रहेको अवसरलाई सदुपयोग गर्दै युवालाई आर्थिक विकासको संवाहकको रूपमा परिचालन गरी दिगो आर्थिक विकास हासिल गर्दै सामाजिक रुपान्तरणको प्रक्रियामा नेतृत्वदायी भूमिकामा युवालाई परिचालनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।

महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक

५३. महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसालाई न्यूनिकरण गर्दै विभेदरहित नगरको स्थापना गर्न सरकार, निजी क्षेत्र तथा गैरसरकारी क्षेत्रको माध्यमबाट सामाजिक जागरण

अभियान संचालन गरिनेछ । लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट प्रणालीलाई नगरपालिकाको बजेटमा आन्तरिकिकरण गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

५४. बालबालिकालाई खेलकुद, मनोरन्जन, शारीरिक विकास र मानसिक विकासको लागि बाल उद्यान, पुस्तकालय निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५५. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई परिचयपत्र वितरण गर्ने कार्य सरल र सहज बनाइनेछ र कार्यालय सम्म आउन नसक्ने व्यक्तिको हकमा घर घरमै गई परिचयपत्र वितरण कार्य गरिनेछ । अब बन्ने वा निर्माणधिन रहेका पुर्वाधार अपाङ्गमैत्री बनाई सार्वजनिक सेवामा पहुँच अभिवृद्धि गरिनेछ । गम्भिर किसिमका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई विशेष व्यवस्था मिलाइनेछ । अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको लागि शिक्षा, स्वास्थ्य, मनोरन्जन, रोजगारी तथा आय आर्जनका कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
५६. महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक लगायत लक्षित वर्गको लागि रु १ करोड ४३ लाख रुपयाँ विनियोजन गरेको छु ।

सहकारी

५७. सहकारी संस्थाको नियमन, प्रवर्द्धन तथा प्रशिक्षणको अधिकार स्थानीय तहलाई आएको वर्तमान अवस्थामा आगामी आर्थिक वर्षमा सम्पूर्ण सहकारीका सघन अनुगमन तथा मुल्याङ्कन प्रणालीलाई पहिलो प्राथमिकता दिइनेछ । समान प्रकृति र कार्यक्षेत्र भएका सहकारी संस्थाई अनुदानमार्फत एकीकरणको लागि प्रोत्साहन गर्ने नीतिमार्फत सहकारी एकिकरण प्रक्रियालाई अभियानको रूपमा संचालन गरिनेछ । नयाँ सहकारी दर्ता प्रक्रियालाई निरुत्साहित गरी भएका सहकारीहरूको प्रवर्द्धनमा जोड दिने व्यवस्था मिलाएको छु ।
५८. कोभिड १९ को कारणले रोकिएको सहकारी प्रशिक्षणको कार्यक्रम अवस्था सामान्य भएपछि क्रमश संचालन गर्दै लगिनेछ । संस्थागत संरचना तथा अस्तित्वमा नरहेका सम्पूर्ण सहकारीहरूलाई अभिलेखिकरण गरी कानून बमोजिम कारवाही गर्ने प्रक्रियामा लगिनेछ ।

गैर सरकारी संघ संस्था

५९. नगरपालिकाभिन्त्र गैरसरकारी संस्थामार्फत संचालन हुने योजना तथा कार्यक्रमहरूलाई थप प्रभावकारी बनाउन अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणालिलाई व्यवस्थित गराई सबै क्षेत्रको सहभागिता हुने गरी अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने संरचना तयार गरिनेछ । संघसंस्थाहरूको काम कारवाहीको विषयमा त्रैमासिक रूपमा मूल्याङ्कन तथा समिक्षा गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
६०. नगरपालिका र गैरसरकारी संस्थाविच आपसमा समन्वय, सहकार्य गरी काम कारवाहीमा दोहोरोपना हुन नदिई कार्यक्रमलाई व्यवस्थित बनाउन लन्ड म्भकप स्थापना तथा संचालन गरी संघ संस्थाबाट संचालन हुने योजना तथा कार्यक्रमहरू नगरपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा समावेश गरी कार्यान्वयन गराईनेछ । नगरपालिकामा भएका गैरसरकारी संस्थाहरूको प्रोफाइल बनाईनेछ ।

भौतिक पुर्वाधार

६१. कोभिड १९ का कारण सम्पन्न हुन नसकी संचालनमा रहेका भौतिक पुर्वाधारहरूको निर्माणलाई आगामी वर्षमा समेत निरन्तरता दिने व्यवस्था मिलाएको छु । दिर्घकालिन रूपमा प्रभाव पार्ने किसिमका पुर्वाधारहरूको निर्माण कार्य क्रमश अगाडि बढाईदै लगिनेछ । नगरपालिका कार्याकालय तथा वडा कार्यालय जोड्ने वाटोको स्तरोन्नति गरी वाह्रै महिना संचालन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेकोछु ।
६२. मेलम्ची नगरपालिकामा आन्तरिक पर्यटनलाई प्रवर्द्धन गर्दै सुन्दर सहर बनाउनको लागि निर्माणाधिन महत्वपूर्ण आयोजना मेलम्ची सिटी पार्क तथा नगरपालिकाको पार्किङ व्यवस्थित गरी सफा सहरको निर्माण गर्न मेलम्ची वसपार्क निर्माण कार्यलाई आगामी आर्थिक वर्षमा पुर्णता प्रदान गर्ने उदेश्यले आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
६३. नगरपालिकाका वडा कार्यालयहरू, नगरकार्यपालिकाको कार्यालय तथा राजधानी काठमाडौंसम्म जाने सडक पुर्वाधारलाई दिगो, भरपर्दो र व्यवस्थित गराउन प्रदेश तथा संघीय सरकारसंग आवश्यक पहल गरिनेछ ।

६४. नगरपालिकाभिन्न संचालित सम्पूर्ण भौतिक पुर्वाधारका संरचनाहरूको गुणस्तरलाई सुनिश्चित गर्न आवश्यक पर्ने इन्जिनियरिङ प्रयोगशाला निर्माणको लागि रु २० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६५. मेलम्ची नगरपालिकालाई पर्यटकीय हवको रूपमा विकास गर्न मेलम्ची स्वप्न सरोवर निर्माणको संभाव्यता अध्ययन भई विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन निर्माण गर्नको लागि आवश्यक बजेटको विनियोजन गरेको छु ।
६६. नगरपालिका अन्तर्गत विभिन्न स्थानबाट नगर चक्रपथको ट्रयाक जोडी त्यसलाई स्तरोन्नती गर्ने कार्यलाई अगाडी वढाउन आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६७. मेलम्ची नगरपालिकाको शहरी इलाकामा बढेको बसाइसराइको कारणबाट सिर्जित चुनौतिलाई सामना गर्न **नगर सहरी विकास रणनीति र एकिकृत सहरी पुर्वाधार विकास गुरुयोजना** तर्जुमा गरी आधारभूत पुर्वाधार सहितको सुरक्षित र दिगो शहर निर्माण कार्य अगाडी वढाइनेछ ।
६८. यस आर्थिक वर्ष २०७६।०७७ मा निर्माण सम्पन्न हुन बाँकी क्रमागत तथा बहुवर्षिय योजनाका लागि **रु १० करोड** तथा सडक निर्माण तथा स्तरोन्नतिको लागि **रु ८ करोड ८५ लाख** बजेट विनियोजन गरेको छु ।

खानेपानी तथा सरसफाई

६९. **एक घर एक धारा कार्यक्रम** लागु गरी प्रत्येक नगरबासिको घरघरमा शुद्ध र सफा पिउने पानीको व्यवस्था गरी आधारभूत स्तरको खानेपानीको पहुँचमा सबै नगरवासीलाई पुर्याउन **रु १ करोड ३५ लाख** बजेट विनियोजन गरेको छु ।
७०. नगरपालिकालाई पुर्ण सरसफाईयुक्त बनाई हरित नगरको रूपमा विकास गरिनेछ । नगरपालिकाबाट निस्कासन हुने फोहोरमैलालाई पुनः प्रयोग हुने र नष्ट गर्नुपर्ने छुट्याई व्यवस्थित रूपमा फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन गरिनेछ । यसको लागि मेलम्ची नगरपालिका वडा नं ११ स्थित फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्र निर्माण कार्य सम्पन्न गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरेको छु ।

७१. भुकम्पपछिका पुनः निर्माणका क्रममा रहेका विद्यालयहरु, स्वास्थ्यसंस्थाहरु, मन्दिर, गुम्बा, पाटी, पौवा तथा निजी आवास राष्ट्रिय पुर्ननिर्माण प्राधिकरणसंग समन्वय गरी आगामी आर्थिक वर्षमा पुर्ननिर्माणको कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।
७२. मेलम्ची नगर कार्यपालिकाको कार्यालय वा अर्न्तगतका कार्यालयहरुलाई क्रमश सूचना प्रविधिमैत्री बनाउदै लगिनेछ । नगरपालिकाको सार्वजनिक सूचनामा आम नगरवासीको पहुँच अभिवृद्धि गर्नका लागि वढी भन्दा वढी सूचना र समाचारहरु प्रकाशन तथा प्रसारण गरिनेछ ।
७३. राज्यको चौथो अंगको रूपमा रहेको सञ्चार जगतलाई साभेदारी अवधारणा अनुरूप सहयोग गर्ने व्यवस्था गरेको छु । पत्रकारीता क्षेत्रको प्रवर्द्धन एवम् विकासको लागि संचार संग सम्बद्ध निकायहरुसंग समन्वय गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
७४. स्थानीयस्तरबाटै न्यायिक समिति मार्फत प्रवाह गरिने न्यायिक सेवालाई सरल, सहज र पहुँचयोग्य तथा नतिजामुखी बनाइनेछ । इजालस निर्माण तथा वडास्तरीय मेलमिलाप केन्द्रलाई क्रमिक रूपमा व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ । न्यायिक काम कारवाहीलाई सहज रूपमा संचालन गर्न सक्ने गरी प्रशिक्षणका कार्यक्रम संचालन गर्न तथा अन्य कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

विपद व्यवस्थापन

७५. विपद जोखिम न्यूनिकरण गर्न आवश्यक पुर्वतयारी तथा क्षती न्यूनिकरण गर्ने विपदको पुर्व तयारी, खोज, उद्धार, राहत र पुनस्थापना कार्य गर्न नगरपालिका, निजी क्षेत्र, गैरसरकारी संस्थाहरु तथा प्रदेश र संघीय सरकारसंग समन्वय गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ । यसको लागि विपद जोखिम न्यूनिकरण तथा उत्थानशिलता र क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ । समग्र विपद व्यवस्थापन कोषमा रहने गरी रु २ करोड बजेट विनियोजन गरेको छु ।

सुशासन, संस्थागत विकास र सार्वजनिक सेवा प्रवाह

७६. स्वास्थ्य जोखिमको विद्यमान अवस्थामा आफ्नो कार्यक्षेत्रमा अहोरात्र खटिई जिम्मेवारी पुरा गर्ने सबै कर्मचारीहरुको योगदानको उच्च मुल्याङ्कन गर्दै कोरोनाको जोखिममा अग्रपंक्तिमा रही काम गर्ने कर्मचारीलाई प्रोत्साहनको व्यवस्था गरेको छु ।
७७. मेलम्ची नगर कार्यपालिकाको कार्यालय वा अर्न्तगत सबै निकायमा सदाचार संस्कृतिको विकास गरिनेछ । नेपाल सरकारले लागु गरेको म भ्रष्टाचार गर्दिन, म भ्रष्टाचार हुन दिन्नं, म देश र जनताको लागि इमान्दार भएर काम गर्नेछु भन्ने प्रतिज्ञासहित सुशासन काय गर्ने कार्य संस्कृतिको प्रवर्द्धन गरिनेछ । भ्रष्टाचार रोकथाम र नियन्त्रणको कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउन कार्यालयहरुको संस्थागत क्षमतामा अभिवृद्धि गरिनेछ । शासकिय प्रबन्धमा कानूनी राज्यको अवधारणालाई पूर्ण परिपालना गरिनेछ ।
७८. जनताको सवालका विषयमा वडास्तरमै गई सवाल जवाफ गर्न टोलटोलमा मेयर तथा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ । यसको लागि रु ७ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
७९. मेलम्ची नगरपालिकाको नियमित, आकस्मिक तथा विकासात्मक काम कारवाहीलाई व्यवस्थित रूपले संचालन गर्न पर्याप्त रूपमा सही तथ्याङ्क आवश्यक पर्ने भएकोले नगरपालिकाको बहुआयामिक विषयलाई समेट्ने खालको विशिष्ट प्रकृतिको भएचयार्षभ तयार गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
८०. मानव अधिकार तथा मौलिक अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धनको पुर्ण रूपमा पत्याभूत गराई मर्यादित र स्व अनुशासित नगर निर्माणमा जोड दिईनेछ ।

आदरणीय सभा अध्यक्षज्यू,

८१. अब म सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन र बजेट कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्यक्रम तथा विनियोजन प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहान्छु ।
८२. सार्वजनिक खर्चमा मितव्यायिता
८३. कोभिड १९ को कारण राजश्व संकलन तथा वित्तिय हस्तान्तरणमा आउने संकुचन र सार्वजनिक खर्चमा पर्ने थप चापलाई व्यवस्थापन गर्न आगामी आर्थिक वर्षमा प्रशासनिक खर्चमा मितव्ययिता अपनाएको छु । कार्यालय संचालन, इन्धन, मर्मत, भ्रमण, गोष्ठी, सेमिनार, सहायता, भैपरी खर्च, फर्निचर आदिमा उल्लेख्य बजेट कटौती गरेको छु ।
८४. मेलम्ची नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको बैडक तथा वडा समितिको बैठक महिनामा जतिपठक बसे पनि कार्यपालिकाको बैठक बापत १ र वडा समितिको बैठक बापत २

वटा मात्र भत्ता उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाएको छु । कर्मचारीलाई प्रदान गरिदै आएको प्रात्साहन भत्तामा उल्लेख्य कटौती गरी सार्वजनिक खर्चमा मितव्ययिता कायम गरेको छु ।

सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन

८५. विकासका आयोजना छनौट, खर्च र आन्तरिक नियन्त्रणका मापदण्ड बनाई परिचालन गरिनेछ । आयोजना व्यवस्थापन र निर्माण व्यवसायीलाई समयमै आयोजना सम्पन्न गर्न थप जिम्मेवार बनाईनेछ ।
८६. सार्वजनिक विकास निर्माण तथा सेवा प्रवाहको कार्यक्रमलाई नतिजामुखी बनाई प्राप्त उपलब्धी पूर्णरूपमा नगरवासी समक्ष पुग्ने अवस्था सिर्जना गर्न अनुगमन प्रणालीलाई सुचकमा आधारित बनाई तेस्रो पक्ष अनुगमन तथा मुल्याङ्कन प्रणालीलाई क्रमश स्थापित गर्दै लगिनेछ ।

आदरणीय सभा अध्यक्षज्यू,

८७. अब म माथिका क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनको लागि **बजेट विनियोजन र श्रोत व्यवस्थापन अनुमान** प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहान्छु ।
८८. आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्न रु १ अर्ब १३ करोड ३७ लाख २६ हजार ४ सय अन्ठाउन्न मात्र विनियोजन गरेको छु । कुल विनियोजनमध्ये करीव १९ प्रतिशत आन्तरिक श्रोत, संघीय सरकारबाट प्राप्त श्रोत ७१ प्रतिशत र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त श्रोत १० प्रतिशत अनुमान गरेको छु ।
८९. आगामी आर्थिक वर्षको लागि अनुमान गरिएको खर्च व्यहोर्ने स्रोत मध्य आन्तरिक राजश्व तर्फ रु १५ करोड २७ लाख २ हजार ६ सय, गत वर्षको मौज्जात आय रु ६ करोड २० लाख गरी रु २१ करोड ४७ लाख २ हजार ६ सय व्यहोर्दा रु ९१ करोड ९० लाख २३ हजार ८ सय ६८ न्यून हुनेछ ।
९०. सो न्यून पुर्ति गर्न संघीय सरकारबाट प्राप्त सशर्त अनुदान रु ३३ करोड ९० लाख, वित्तीय समानिकरण अनुदान रु १९ करोड ४५ लाख, विशेष अनुदान रु १ करोड ६० लाख, राजश्व बाँडफाँड रु १० करोड ७ लाख २८ हजार ८ सय ५८, सामाजिक सुरक्षा भत्ता अनुदान रु १५ करोड, नेपाल सरकार प्रदेश तथा स्थानीय तह क्षमता विकास

अनुदान रु ३ लाख ५ हजार गरी ८० करोड ५ लाख ३३ हजार ८ सय ५८ संघीय सरकारबाट पूर्ति गरिने अनुमान गरेको छु ।

९१. प्रदेश सरकारबाट प्राप्त सशर्त अनुदान रु. २ करोड ७९ लाख ५ हजार, वित्तीय समानीकरण अनुदान रु १० करोड ५ लाख ४७ हजार, विशेष अनुदान रु ३५ लाख राजश्व वाँडफाड रु. ४ करोड ३५ लाख ६७ हजार, समपुरक अनुदान रु. २ करोड ९९ लाख ७१ हजार गरी ११ करोड ५४ लाख ९० हजार तथा लागत सहभागितामा रु ३० लाख पूर्ति गरिने अनुमान गरेको छु ।
९२. आगामी आर्थिक वर्षको लागि कूल विनियोजित रमममध्य चालु खर्च रु ७१ करोड ४२ लाख ८५ हजार (६३ प्रतिशत) तथा पुँजिगत तर्फ रु ४१ करोड ९४ लाख ४१ हजार ४ सय ५८ (३७ प्रतिशत) खर्च हुने अनुमान पेश गरेको छु ।

आदरणीय सभा अध्यक्षज्यू,

९३. अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को राजश्व परिचालनको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।
९४. करयोग्य आर्थिक क्रियाकलापलाई करको दायरामा ल्याउँदै प्रगतिशिल, समन्यायीक, पारदर्शी र व्यवसायमैत्री राजश्व प्रणाली अवलम्बन गरिनेछ ।
९५. स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ ले स्थानीय तहलाई प्रदान गरेको राजश्वको प्राप्तीको अधिकारलाई कार्यान्वयन गर्न आवश्यक पर्ने थप ऐन, कानून, नियम, कार्यविधि, निर्देशिका, मापदण्ड स्वीकृत गरी लागु गरिनेछ ।
९६. दक्ष, व्यवसायिक र स्वच्छ कर प्रशासनको विकास, प्रक्रियागत सरलिकरण, सूचना प्रविधिको प्रयोग, कर कानूनको परिचालनमार्फत कर सहभागितामा वृद्धि गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
९७. लघु, घरेलु तथा साना उद्योग, कृषि, पशुपन्छी, साना व्यवसाय, महिला उद्यमसिलतालाई प्रवर्द्धन गर्ने लगायतका क्षेत्रमा लाग्ने कर न्यून गरेको छु ।
९८. नोबेल कोरोना भाइरसको कारणले भएको बन्दाबन्दीको अवस्थाबाट सृजित परिस्थितिमा नगरबासिलाई करको दरमा सहूलियत वा छुट दिने व्यवस्थाको लागि आगामि आर्थिक

वर्षको सम्पत्ति तथा मोलपोत करमा १० प्रतिशत र व्यवसाय करमा २५ प्रतिशत छुट दिने व्यवस्था मिलाएको छु ।

आदरणीय सभा अध्यक्षज्यू,

९९. आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ को यथार्थ खर्च, आर्थिक वर्ष २०७६।०७७ को संसोधित अनुमान, आर्थिक वर्ष २०७७।०७८ को अनुमानीत आय-व्यायको विवरण **अनुसूचिमा** उल्लेख गरेको छु । विषयगत शाखा र अन्तर्गतका कार्यालयको चालु आर्थिक वर्षको प्रगति विवरण आजै प्रस्तुत भैसकेको छ ।
१००. मैले प्रस्तुत गरेको आगामी आर्थिक वर्ष २०७७।०७८ को बजेट कार्यान्वयनबाट संक्रामक लगायत सबै प्रकारका रोगबाट नगरवासीको जीवन रक्षा गर्न स्वास्थ्य प्रणाली सुदृढ र सवल हुने, गुणस्तरीय र जीवनउपयोगी शिक्षाको पहुँच अभिवृद्धि हुने, श्रम शक्तिलाई काम तथा रोजगार सिर्जना हुने र सबै नागरीकले नगरपालिबाट क्रमश सामाजिक सुरक्षा एवं संरक्षण प्राप्त गर्ने व्यवस्थाबाट समुन्नत, सभ्य, सुसस्कृत र न्यायपूर्ण समाज निर्माणमा महत्वपूर्ण योगदान पुग्ने अपेक्षा गरेको छु ।
१०१. आगामी आर्थिक वर्ष तत्काल प्रतिफल दिने र एक वर्षभित्र सम्पन्न हुने योजना एवं निर्माणाधिन अधुरा आयोजना निर्माणमा तिव्रता आउने, रणनीतिक महत्वका आर्थिक सामाजिक र भौतिक पूर्वाधार आयोजनाको निर्माण कार्य अघि बढ्ने तथा भुकम्प पछिको पुननिर्माण सम्पन्न हुने र सेवा क्षेत्र विस्तारित हुने अपेक्षा लिएको छु, कोभिड १९ को प्रभाव तत्काल एकिन गर्न कठिन रहेपनि परिस्थिति सामान्य हुनासाथ अर्थतन्त्र पुन गतिशिल हुनसक्ने आत्माविश्वासका आधारमा आगामी आर्थिक वर्ष पछिल्लो तीन आर्थिक वर्षको औषतको हाराहारीमा नगर विकास कार्यक्रम चलयमान रहने अनुमान गरेको छु ।
१०२. विगत तीन वर्षको अवधिमा खडा गरिएको आर्थिक तथा सामाजिक विकासको जगमा टेकेर आगामी आर्थिक वर्षको बजेटले समृद्ध नेपाल सुखी नेपालीको राष्ट्रिय आकांक्षालाई आन्तरिकिकरण गरी यस नगरपालिकाको हालको मुख्य प्राथमिकता **कोभिड १९** को प्रभाव न्यूनिकरण एवं व्यवस्थापन तथा नगरपालिको दिगो सोच **कृषि, पर्यटन, उद्योग र जलाधारको विकास मार्फत** समृद्धि हासिल गर्न नयाँ उत्साहका साथ थप योगदान पुर्याउने अपेक्षा गरेको छु । कोरोनाको संक्रमणले सिर्जना गरेको यस संकटको घडीमा सम्पूर्ण नगरवासी एकजुट भई सुखद भविष्य निर्माणको लागि उत्साहका साथ अघि बढ्न यस बजेटले उत्प्रेरित गर्ने विश्वास लिएको छु ।

१०३. सबै जनप्रतिनिधि, राजनीतिक दल, निजी क्षेत्र, सामाजिक संघ संस्था, नागरीक समाज लाई यो उद्देश्य प्राप्ती तर्फ सहकार्यको लागि आह्वान गर्दछु ।
१०४. प्रस्तुत बजेट तर्जुमा गर्दा मार्गदर्शन गर्नुहुने नगर प्रमुखज्यू, जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज, गैरसरकारी संस्था, अर्थविद, सहकारी क्षेत्र तथा संचार जगत लगायत सम्पुण नगरवासीहरुलाई हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । बजेटको सिद्धान्त तथा प्राथमिकतामा छलफल गरी रचनात्मक सुभावाव प्रदान गर्नुहुने सभाका सम्पुर्ण सदस्यहरुमा आभार व्यक्त गर्दछु ।
१०५. यस नगरपालिकाको आर्थिक सामाजिक रुपान्तरण गर्न, सेवा प्रवाह, नागरिक अधिकार रक्षा र शान्ति सुव्यवस्था कायम गर्न सधै सहयोग गर्ने संघीय सरकार र प्रदेश सरकारलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।
१०६. नगरपालिकाको आर्थिक सामाजिक विकासमा निरन्तर सहयोग पुर्याउने सबै करदाता र कठिन अवस्थामा समेत नगरपालिकालाई निरन्तर सहयोग गर्ने विकास साभेदारहरुलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहान्छु । बजेट कार्यन्वयनमा सबैको पुर्ण साथ र सहयोग रहने अपेक्षा समेत गर्दछु ।
१०७. अन्त्यमा, नगरभित्र र मुलुक भित्र तथा नेपाल बाहिर रहनु भएका सबै नगरवासी दाजुभाई तथा दिदीबहिनीहरुलाई कोभिड १९ को जोखिमबाट सुरक्षित रहदै सबल, समृद्ध र न्यायपुर्ण नगर निर्माणमा योगदान गर्न आह्वान गर्दछु ।

धन्यवाद ।